

स नोऽयं दर्भः परिं पातु विश्वतः AV. xix.33.1; AV.(P.) xii.5.1; अग्ने ... समुद्रो (अ)स्यपाम् AV. (P.) xiii.3.7; xvii.36.4; अग्नेरनीकम्प आविवेश TaiS. I. iv. 45.1; MaiS. i.3.39 (i.45.7); KāthS. 4.13 (i.37.18); KapiKaS. 3.11 (34.14); VājaS. 8.24; VājaS. (K.) 9.4; अद्भिर्वा^१ एतं हंजमानोऽग्नेरात्मानं नमन्तं धत्ते MaiS. i.4.6 (i.54.2); ii.13.23 (ii. 169.2); KāthS. 40.1 (iii.135.13); आपो वां अग्नेर्योनिः MaiS. iii.2.2 (iii.17.11); KāthS. 19.12 (ii.15.7); KapiKaS. 31.2 (149.14); आपोऽग्नेये वंजोऽभवन् KāthS. 6.2 (i.51.3); KapiKaS. 4.1 (38.3); य एवाप्वग्निस्स एवैनं तत्पावयति KāthS. 8.9 (i.93.2); KapiKaS. 7.5 (76.8); अग्निश्चापश्चेत्येषा वा अन्नस्य योनिः KāthS. 21.11 (ii.51.13); 22.9 (ii.65.15); KapiKaS. 35.3 (179.16); शमयन्त्यग्निमापः KāthS. 24.9 (ii.101.3); KapiKaS. 38.2 (206.22); सुनुः सहसो अप्सु राज्ञा VājaS. 12.22; VājaS. (K.) 13.2; प्रसद्य भस्मंना योनिम्पञ्च पृथिवीमन्ने VājaS.12.38; VājaS. (K.) 13.3; सुमुद्रे ते हृदयम्पवायुंरपो दंतोद्धिं भिन्त VājaS.18.55; VājaS. (K.) 22.1; आपो वा अच्या या अग्नेर्युमाज्जायन्ते AitĀ. I.iii.5.7; अद्भ्योऽग्निः ... अशमनो लेहमुत्थितम् MahāBhā. v.15.32; xii.56.24; (वृक्षस्य) मूलं नाज्योत्पन्निरापः खनन्ति RāghPāṇ. (Dha.) 11.18; ता आप आग्नेयः अग्निसंबन्धिऽग्नेः कारणभूता इत्यर्थः HārLa. 136.13; भयं त्वद्गृह्यो यदि न कथमद्भ्यो हुतवहः MohāRāPa. 3.16; अद्भ्योऽग्निस्तेजसस्ता इति न हि वचसोर्बाधितुं युक्तमेकम् TattvMu. 1.13; **ICv** water connected with Soma या ते धामानि दिवि ... या पर्वतेष्वोषधीष्वप्सु। तेभिर्नः ... सोमं प्रति हव्या गृभाय RV. i.91.4; ii.13.1; त्वा युजा तव तत्सोमं सुख्य इन्द्रो अपो मन्वे सुसृतस्कः RV. iv.28.1; ix.62.26; सः ... तेजिष्ठा अपो मंहना परि व्यत RV. ix.70.2; SV. II.vi(2).17.2; अपामूर्मो ... उक्षितः। इन्द्रस्य ... सोमो हृदे पवते RV. ix.72.7; सप्त स्वसोरो अभि मातरः शिशुम् ...। अपां गंधर्वम् ... सोमम् RV. ix.86.36; ix.96.3; महत्तत्सोमः ... चकारापं यद्भोऽवृणीत देवान् RV. ix.97.41; SV. I. vi(1).5.10; SV. (Jai.) i.55.9; SV. II.v(2).1.3; SV. (Jai.) ii.49.2; गुहां हितं गुहां गूढमप्सु बिभ्रमसि प्रस्रवणे न सोमम् RV. x. 148.2; आपश्चिदस्मै घृतमित्तरन्ति यत्र सोमः AV. vii.18.2; AV. (P.) xx.3.7; सुषुवेऽग्रे सोमं राजानमोषधीष्वप्सु MaiS. i.11.4 (i.164.16); KāthS. 14.2 (i.201.13); अद्भ्यः सोमं व्युपिचच्छन्दोभिर्हंसः शुचिषत् MaiS. iii.11.6 (iii.148.15); KāthS. 38.1 (iii.100.4); यो न्यो अ३प्वन्तरा सुषाव सोममिभिः MaiS. iii. 11.7 (iii.150.1); VājaS. 19.2; VājaS. (K.) 21.1; अपो वै^१ सोमस्य रंसः प्रविष्टः MaiS. iv.5.2 (iv.64.7); iv.5.4 (iv.68.18); अद्भिर्हि सोम आप्यायते MaiS. iv.5.5 (iv.69.12); सौमिर्हापः KāthS. 23.8 (ii.84.12); AitBr. 2.1 (36); सोमोऽपः कामयतेऽभिसोममापः KāthS. 29.5 (ii.173.11); सोमः ... अद्भ्यः ... पवते VājaS. 7.21; VājaS. (K.) 7.8; सुषुवेऽग्रे सोमं राजानमोषधीष्वप्सु VājaS. 9.23; VājaS. (K.) 10.5; शुक्लकृष्णागतिश्चापि अपां सारमयः खगः। स इडावत्सरः सोमः BrahmandP. i.13.117; अद्भिर्हि संसृष्टो भवति सोमः KarmaNi. 5A.5; **ICvi** water as abode of gods आपो देवानां प्रियं धाम MaiS. iv.1.4 (i.6.2); **ICvii** water connected with Prajāpati उभयमेतत्प्राजापत्यं यत्सोमश्चापश्च KāthS. 29.5 (ii.173.14); **ICviii** water as the deity of a Sāman अपां च साम ĀrṣeBr. v.7.10; vi(1).5.2; अपां व्रते षे ĀrṣeBr. vi(3).3.2; **ICix** one of 108 names of Sun पृथिव्यापश्च तेजश्च ... सूर्यस्यैव ...। नाम्नामष्टतम् MahāBhā. iii.3.19; **ICx** name of one of the eight Vasus आपश्चैवानलोऽनिलः। ... वसवोऽष्टौ प्रकीर्तिताः BrParāSm. 2.188; ŚivaP. i.24.101 (32B.7); वसवोऽष्टौ समाख्यातास्तेषां नामानि मे शृणु। आपो ध्रुवश्च NaraP. 5.46; **ICxi** water as the second form of eight forms of Śiva भवस्य या द्वितीया तु आपो नाम्ना तनुः स्मृता BrahmandP. i.10.77; भूमिः आपोऽनलः ... मूर्तिः ... शूलिनः SaurP. 23.8; **ICxii** water as tutelary deity presiding over the corner of a house आपो नामैशाने कोणे BrSam. 53.48; Mānaso. iii.1.81; NāraS. 32.11; VasiS. 39.213; यजेत् ... आपं चाप्यापवत्सकम् ŚāraTi. 3.10; आपश्चैवाथ सावित्रो जयः ...। पूर्वादिषु तथा पूज्याः ... वास्तुदेवताः BhaviP. 363B. 12 (ii(2).10.11); ईशान्यादिकोणस्थाश्चत्वारस्तत्समीपगाः। आपः सवितुसंज्ञश्च जयो रुद्रः क्रमादमी NāraS. 32.8; VasiS. 39.205; अस्याधिदेवतास्त्वापः VasiS. 18.48; **ICxiii** water as Mahādeva महादेवः ... आपो भूत्वा स्वयं लोके तिष्ठति NīlaP. 37; **ICxiv** water as one of the ten Āngirasa gods आपः प्राणस्तथैव च ... अभिषिञ्चन्तु राजैस्त्वां देवा ह्यङ्गिरसा दश ViṣṇuDhāP. ii.22.40; **ICxv** one of the thousand names of Gaṇeśa भूरापः ... इति वैनायकं नाम्नां सहस्रम् GaṇeP. i.46.128; **ICxvi** one of the thirty-two deities invoked for wearing triple sectarian mark (*tripundra*) कूर्परि मणिबन्धे ... पददन्दे द्वात्रिंशत्स्थानमुत्तमम्। अग्न्यम्भूवायुः ...। एतेषां नाममात्रेण त्रिपुण्ड्रं धारयेद्ब्रह्माः ŚivaP. i.24.100 (32B.7); **ICxvii** water as the presiding

deity of a letter of a formula धरो ध्रुवस्तथा सोम आपोऽग्निर्वायुरेव च। ... वर्णानां देवताः स्मृताः ĪśānSiPa. i.33.6; **ICxviii** water as Viṣṇu चतुर्विधानामेवापां सृष्टिं प्रोवाच। तत्राप्याप इति मुख्यतो हरिरेवोक्तः NyāySu. (Ja.) 136B.8 (on i.1.6); **ICxix** name of Bhairava प्रणवं मन्थं चैवम् ... अन्तेऽपो भैरवस्यायम् UddhāK. 3.67; **IDI** water as the source of medicine, plants and herbs etc. अप्सु भैषजम् RV. i.23.19; AV. i.4.4; MaiS. i.11.1 (i.161.22); अप्सु ... अन्तर्विधानि भेषजा RV. i.23.20; x.9.6; AV. i.6.2; MaiS. iv. 10.4 (iv.153.8); iv.10.6 (iv.157.13); आपः पूर्णीत भैषजम् RV. i.23.21; x.9.7; SV. (Jai.) iv. 29.2; AV. i.6.3; दिव्यानि भेषजा त्रिः पार्थिवानि त्रिर्दत्तमद्भ्यः RV. i.34.6; तदापो दत्त भेषजम् AV. xi.6.23; आपो मोषधीमतीरेतस्य दिशः पांतु AV. xix.17.6; अपस्त ओषधीमतीरकृच्छन्तु AV. xix.18.6; **IDii** water as medicine or as means of medical treatment, medicinal water आपः सर्वस्य भेषजीः RV. x. 137.6; RV. i.23.20; AV. iii.7.5; vi.91.3; AV. (P.) iii.2.7; इमा आपः प्र भंराय्ययुक्ता यंक्ष्नाशनीः AV. iii.12.9; AV. (P.) xvi.41.3; आपो अग्रं दिव्या ओषधयः AV. viii.7.3; अपो मनुष्यांश्चोषधीस्तां उ पञ्चानुं सेचिरे AV. viii.9.23; AV. (P.) xvi.20.2; आपो वृश्चिकजम्भनम् AV. (P.) xix.47.3; आपो भेषजाः MaiS. i.8.3 (i.118.4); औषधीरपः ... अपं औषधीः MaiS. iv.1.9 (iv.11.3); आहारशुद्धिं वक्ष्यामि...। पलाशविल्वपत्राणि कुशान् पद्मानुदुम्बरान् काथयित्वा पिबेदापः VāsiDS. 27.12; AttriS. 6.2; प्रक्लेषमद्भिर्द्वन्दनम् ... जिजागरिषुणा सदा Saund. 14.24; सुगृहीताः शरद्यापः प्रयोक्तव्याः CaraS. i.27.208 (1941 Ed.); यदि क्षारदग्धं न विशीर्यते ... तिलैरेलेपयेत् ... अद्भिर्वा AṣṭāSam. i.192.4 (1.39); अद्भिश्चातुरमाश्वासयन् देहेत् AṣṭāSam. i.193.19 (1.40); भवामयप्रशाक्त्यै त्वामपो याचामि भेषजम् TripuVePaSt. 40; शीताभिरद्भिरथवा पयसाभिषिक्तम् KalyāKā. 9.19; यदप्सु शतशीतासु षडङ्गदि प्रयुज्यते SiddhYo. 1.50; 29.8; परिषिच्याद्भिर्कृष्णाभिर्जीर्णस्नेहम् ... यवाणं पाययेत् SiddhYo. 71.9; 73.16; **IDiii** water connected with medicine, herb and plant etc. अपामोषधीनां परिशमारिः शर्महे RV. i.187.8; निष्पिध्वरीरोषधीरापं आस्तामिन्द्रावरुणा महिमानं माशत RV. viii.59.2; यथेन्द्रो द्यावापृथिव्योर्वशस्वायथाप ओषधीषु यशस्वतीः AV. vi.58.2; xii.1.23; यत् त अपो यद् ओषधीः ... तत् त आं वर्तयामसि AV. (P.) i.84.9; अपो यातांमभेषजं तां नः कृण्वन्तु भेषजम् MaiS. iv.9.27 (iv.139.10); अपां वा एतच्छरो यदवकापामेतत्पुष्पं यदेतसः KāthS. 21.7 (ii.46.2); स इमा अप ओषधीः प्रविश्यास्वपवोषधीष्वान्मानं न्युद्याप्यमाणोऽमुं लोकं गच्छति JaimiBr. 2.3; अपामोषधयो रसः ChāndoU. i.1.2; **IEi** water as source of nectar अप्वपुत्रं मृतम् RV. i.23.19; AV. i.4.4; VājaS. 9.6; VājaS. (K.) 10.2; तुभ्यं वर्षन्तु अमृतान्यापः AV. (P.) xvi. 1.5; **IEii** water as nectar or ambrosia अमृतंस्वा आपः MaiS. iv.1.9 (iv.11.1); iv.4.3 (iv. 52.17); KāthS. 29.6 (ii.174.16); 31.7 (iii.8.2); 35.16 (iii.61.14); **IEi** water as purifying object or means of purification or cleansing इदमापः प्र वंहतु यत्किं च दुरितं मयि RV. i.23.22; AV. (P.) xvi.149.9; एमैनमप्सु धावत RV. viii.1.17; आपो अस्मान्मातरः शुच्यन्तु RV. x.17.10 (Sāy. मातरः जगतो मातृस्थानीयाः आपः अस्मान् शुच्यन्तु प्रोक्षणेन शोधयन्तु); AV. (P.) vii.3.9; TaiS. I.ii.1.1; MaiS. i.2.1 (i.9.8); KāthS. 2.1 (i.8.10); KapiKaS. 1.13 (10.6); यत्रास्पृक्षतन्त्रोऽं यद् वासंसु आपो नुदन्तु निर्ऋतिं पराचैः AV. vi.124.2; इदमापः प्र वंहतावृष्टं च मलं च यत् AV. vii.89.3; AV. (P.) xvii. 23.1; VājaS. 6.17; आपस्त्वा तस्मांजीवलाः पुनन्तु शुच्यन्तु शुचिम् AV. x.6.3; AV. (P.) ix.3.1; अपो देवीः ... नौ मुञ्चन्त्वहंसः AV. xi.6.11; AV. (P.) xv.14.4; आपो मा तस्मांश्च्युन्तु AV. xii.2.40; xii.3.13; शं त् आपः शतपत्रिणा भवन्तु AV. xiv.1.40; आपो वै पावकाः KāthS. 8.8 (i.91.21); 11.9 (i.156.13); KapiKaS. 7.3 (74.1); TaiBr. I.i.6.2; आपो मा तस्मादेनसुः पवमानश्च मुञ्चतु VājaS. 6.17; आपस्त्वा समरिणान् VājaS. 6.18; VājaS. (K.) 6.4; का तस्य प्रायश्चित्तिरित्याहुः अप उपस्पृशेयुः JaimiBr. 1.82; आपः पुनन्तु पृथिवीम् TaiĀ. x.23.1 (844.2); BaudhDS. ii.5.11; PrānāU. 1.6; प्रणीताप्रणयनं चमसमद्भिः परिक्षालयति ĀpaSS. i.16.3; अद्भिरन्तर्वेदि प्रस्तरे मार्ययित्वा ĀpaSS. iii.3.2; xvi. 16.3; अद्भिस्तु न पादौ प्रक्षालयत ĀpaSS. ix.3.14; रौद्राक्षसैनैः तपैतुकच्छेदनभेदननिरसनात्माभिर्मर्शनानि च कृत्वाप उपस्पृशेत् ĀpaSS. xxiv.2.9; न राजानमालभ्यानुपस्पृश्याप आज्यमालभेरन् LātyaSS. i.11.7; लेपगन्धापकर्षणं शौचममेध्यस्य। तदद्भिः GautDS. i.1.46; अपां तथैव संयोगात् नित्यो मेध्यः कमण्डलुः BaudhDS. i.4.20; अद्भिः शुद्धयन्ति गात्राणि BaudhDS. i.5.2; iii.1.23; ĀngiSm. 59; मूत्रे मृदाद्भिः प्रक्षालनम् BaudhDS. i.5.89; i.6.11; ब्रह्मोदनेषु च तेषु सर्वेषु दभैरद्भिः प्रक्षालनम् BaudhDS. i.6.30; अपोऽवगाहनं स्नानं विहितम् BaudhDS. ii.4.3; अत्रोपस्पृश्य राजेन्द्र (v.l. अत्रापः समुपस्पृशन्) पूयते दुष्कृताद्यैव MahāBhā. iii.129.17; स्पृशन्त्यपस्तीर्थमिति प्रवृत्ताः BuddhaC. 7.30; न शौचकाले यदि संस्पृशेदपः ...